

REGJERINGSADVOKATEN

ÅRSRAPPORT 2020

Innhold

Del I.	Leders beretning	3
Del II.	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	6
Del III.	Årets aktiviteter og resultater	9
	<i>Rask og korrekt håndtering av retts sakene</i>	9
	<i>Saker for Høyesterett</i>	9
	<i>Saker for Den europeiske menneskerettsdomstolen</i>	10
	<i>Saker for FNs menneskerettskomiteer</i>	11
	<i>Saker for EFTA-domstolen</i>	11
	<i>Saker for EU-domstolen</i>	12
	<i>Berammelse av tvangsinngrepssaker</i>	13
	<i>Behandlingstid for uttalelsessaker</i>	13
	<i>Utsetting av saker</i>	14
Del IV.	Styring og kontroll i virksomheten	15
	<i>Generelt om driften under pandemien</i>	15
	<i>Likestilling, inkludering og mangfold</i>	15
	<i>Bemanning og rekruttering</i>	17
	<i>Kompetanseutvikling</i>	18
	<i>Digitalisering</i>	20
	<i>Arkiv</i>	21
	<i>Helse, miljø og sikkerhet</i>	21
	<i>Etikk</i>	21
	<i>Internkontroll og risikostyring</i>	22
	<i>Sikkerhet og beredskap</i>	22
Del V.	Vurdering av fremtidsutsikter	23
Del VI.	Årsregnskapet	24
	<i>Ledelseskommmentar årsregnskapet 2020</i>	24
	<i>Formål</i>	24
	<i>Bekreftelse</i>	24
	<i>Vurderinger av vesentlige forhold</i>	24
	<i>Tilleggsopplysninger</i>	25
	<i>Prinsippnote årsregnskapet</i>	26
	<i>Oppstilling av artskontorapporteringen</i>	31
	<i>Vedlegg</i>	32

Del I. Leders beretning

Som for resten av samfunnet, har 2020 for Regjeringsadvokatembetet (RA) vært preget av koronapandemien. Vi har bare hatt noen få ansatte som har vært smittet i 2020, og heldigvis ingen som har vært alvorlig syke. Men smittevernstiltakene har berørt embetet på to nivåer. For det første har etterlevelse av tiltakene satt nye rammer for arbeidshverdagen og den daglige drift. For det andre har embetet bistått regjering og forvaltning med de rettslige utfordringer som tiltakene har skapt.

Fra tidlig i mars 2020 har RA fulgt alle nasjonale og lokale regler og anbefalinger for smittevern, som blant annet har medført at de fleste av de ansatte har jobbet mesteparten av tiden fra hjemmekontor. Generelt gikk overgangen til hjemmekontor overraskende greit, takket være den omfattende digitaliseringen som har vært gjort i de senere år. Embetet har fungert godt ved bruk av digitale løsninger, og har håndtert alle sine oppgaver. Samtidig har vi over tid merket at situasjonen med hjemmekontor har gått ut over kollegenes trivsel, og nok i noen grad også den generelle produktiviteten. Alle sosiale begivenheter har vært avlyst eller utsatt, og de aller fleste møter er gjennomført digitalt.

Gjennom året har vi opprettholdt en viss fysisk tilstedeværelse i lokalene, som har vært tilpasset gjeldende regler for smittevern, i samråd med bedriftshelsetjenesten. Det har særlig vært nødvendig for å kunne gjennomføre rettssaker digitalt, samt opprettholde nødvendige administrative funksjoner. I den første fasen etter 12. mars ble svært mange av embetets rettssaker stanset eller utsatt. Domstolene tilpasset seg imidlertid relativt raskt, og begynte ut over våren å gjennomføre rettssaker digitalt. RA har aktivt støttet opp om dette, og søkt å tilrettelegge for digitale forhandlinger i størst mulig grad. Vi oppgraderte og tilpasset våre fem største møterom for dette formål, og siden mai har rettssakene stort sett vært avviklet uten forsinkelser.

Pandemien har også i noen grad preget embetets faglige portefølje, først og fremst på rådgivningssiden. Gjennom året har vi bistått klienter i regjering og forvaltning med juridisk rådgivning om en rekke spørsmål knyttet til smittevernstiltak og tiltak for å avbøte uheldige samfunnsmessige konsekvenser. Våren 2020 avga vi også i en periode tre advokater til andre etater for å bistå med dette. For rettssaksporteføljen har pandemien i 2020 hatt mindre betydning, og det var først mot slutten av året at det første korona-relaterte søksmålet mot staten kom inn (fra nordmenn med hytte i Sverige). Her kan det nok forventes en økning utover i 2021.

Innenfor de rammer som koronapandemien har satt, har RA gjennom 2020 først og fremst vært opptatt av å sikre den daglige drift og håndtere sine ordinære oppgaver – som er å føre statens rettssaker og yte juridisk rådgivning til regjering og forvaltning. Gjennom mange år har arbeidsmengden ved embetet vært preget av jevn økning, med relativt moderate utslag fra år til år, men betydelig virkning over tid. Slik har det også vært i 2020. Til sammen kom det inn 1276 nye saker, mot 1205 i 2019 og 1081 året før. Av disse var 892 rettssaker, som var omtrent jevnt med 900 i 2019, mot 827 i 2018. Videre var det 208 rådgivningsoppdrag, som var opp fra 193 i 2019 og 140 året før. Det var 176 høringer, som var opp fra 112 i 2019.

Som følge av økt bemanning i de senere år, har embetet kunnet fortsette å redusere antallet rettssaker som settes ut, enten til forvaltningens egne jurister eller til private advokater etter rammeavtale. Av de 892 nye rettssakene i 2020, ble 165 satt ut (mot 222 året før), og 727 fordelt på våre egne advokater (mot 678 i 2019 og 579 i 2018). Fordelt på antall advokater gir det et snitt på over 14 nye rettssaker i året. Dertil kommer at en stor del av sakene går i to instanser, og noen i tre – samt at mange av embetets advokater også bruker mye av sin tid på juridisk rådgivning.

I tillegg til at antallet saker øker, opplever vi fortsatt en utvikling mot at de enkelte sakene i snitt blir mer arbeidskrevende, ved at de øker i omfang og kompleksitet. Dette skyldes en rekke faktorer, i nasjonal og internasjonal rett, men også at de private advokatene som representerer motpartene bruker stadig mer ressurser, og gjør sakene mer omfattende enn det som etter vårt syn ofte er nødvendig og naturlig.

I 2020 prosederte embetet 23 saker for Høyesterett, som er opp fra 17 året før, og som utgjorde 40 % av de 58 sivile sakene som ble avgjort. Staten fikk medhold i et klart flertall. I alle de fire sakene som Høyesterett behandlet i forsterket rett (plenum eller storkammer) i 2020 var embetet involvert. Den ene var det såkalte «klimasøksmålet» fra en gruppe miljøorganisasjoner mot regjeringens vedtak om tildeling av 23. konsesjonsrunde, som ble behandlet i plenum i november, og der staten vant fullt. Videre ga vi innlegg etter tvl. § 30-13 i tre saker for storkammer som gjaldt spørsmål om grunnloven og internasjonale forpliktelser. De øvrige sakene for Høyesterett omfattet spørsmål om erstatning ved brudd på reglene om offentlige anskaffelser, tomtefeste, barnevern, fiskeriforvaltning, trygd, utlendingsrett, og skatt og avgift.

Også i 2020 har RA merket virkningene av den fortsatt økende internasjonaliseringen av norsk rett, og da særlig EØS-retten og EMK. Hva gjelder EMK, er porteføljen fortsatt preget av det store antallet saker som EMD har behandlet om norsk barnevern de siste årene, og som har krevd store ressurser. I tillegg har det også vært et høyt antall andre saker for EMD, samt mange saker for norske domstoler der EMK har vært påberopt. Hva gjelder EU/EØS, har det også vært et stort antall saker, både rettssaker og rådgivning. Det mest arbeidskrevende sakskomplekset har vært den såkalte «NAV-saken», der vi løpende har bistått ASD, samt avgitt innlegg til EFTA-domstolen i de sakene som har vært forelagt fra henholdsvis Høyesterett, Borgarting lagmannsrett og Trygderetten. Sammen med andre berørte etater ble RAs befattning med NAV-saken grundig gjennomgått av granskingsutvalget våren 2020, men det ble ikke avdekket noen kritikkverdige forhold fra vår side.

Et område som også i 2020 har krevd særlig store ressurser har vært psykisk helsevern. Her har økningen i antallet saker fortsatt. I 2020 kom det inn 364 nye saker, som er opp fra henholdsvis 300, 263 og 249 i de tre foregående år. På dette feltet samarbeider vi med Helsedirektoratet, som i 2020 tok 39 av sakene. Høsten 2020 ble det besluttet at en større andel av sakene for fremtiden skal prosederes av direktoratet, som i den anledning er tilført midler til nye stillinger. Når dette kommer i gang i 2021, vil det frigjøre kapasitet ved embetet til å prioritere saker av større generell og prinsipiell betydning for våre klienter i regjering og forvaltning.

Den rådgivningen embetet yter er av intern karakter, og omtales sjelden utad. Dette er samtidig en svært viktig del av virksomheten, som dekker alt fra korte muntlige råd til

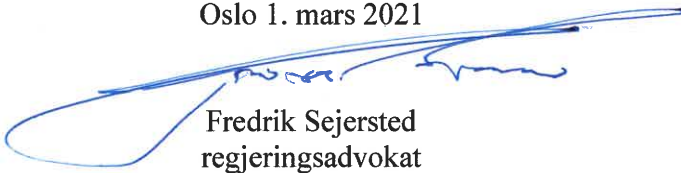
omfattende skriftlige utredninger. Det ble registrert 208 nye rådgivningsaker i 2020, som er opp fra 193 og 140 i de to foregående år. Det er fortsatt vår ambisjon å styrke rådgivningsfunksjonen ytterligere, i tråd med de signaler vi får fra sentrale klienter. Det gjelder blant annet i EU/EØS-saker, som utgjør et tyngdepunkt i rådgivningen.

I de senere år har embetet merket gradvis større pågang fra media, og det er også en tendens til at klientene i større grad ønsker at embetet utad skal formidle statens syn. Denne utviklingen har fortsatt i 2020. I mange situasjoner kan det være hensiktsmessig, og en naturlig del av vårt advokatoppdrag, men det er også en utfordring at embetet i enkelte saker identifiseres med klientens standpunkter, og selv pådrar seg kritikk. Fremover er det en prioritert oppgave å avstemme embetets rolle i slike spørsmål.

Digitaliseringen av arbeidsprosessene ved embetet har pågått i mange år, og skjønnet ytterligere fart i 2020, som følge av smittevernsituasjonen. Det gjelder særlig utstyr og rutiner for gjennomføring av digitale rettssaker fra møterommene, samt digital og praktisk tilrettelegging og rutiner for hjemmekontor for medarbeiderne.

Sett under ett har 2020 vært et svært spesielt år, som har vært krevende på mange måter, men som har synliggjort embetets iboende kapasitet og fleksibilitet.

Oslo 1. mars 2021

Fredrik Sejersted
regjeringsadvokat

Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Regjeringsadvokatens hovedoppgaver er å føre sivile rettssaker for statsinstitusjonene og å gi uttalelser og betenkninger om rettslige spørsmål. Regjeringsadvokaten hadde ved utgangen av 2020 til sammen 52 advokater og 23 administrativt tilsatte. Kontoret er lokalisert i Oslo, med inngang fra Universitetsgata 8.

Det kom i 2020 inn 1276 nye saker (rettssaker, rådgivningssaker og offentlige høringer). Dette er 6 % flere enn i 2019. Økningen er fordelt mellom høringsaker og rådgivningsoppdrag.

De nye sakene fordelte seg slik:

- 892 rettssaker (900 i 2019)
- 208 rådgivningsoppdrag (193 i 2019)
- 176 høringer (112 i 2019)

Av de 892 rettssakene satte embetet ut 165 til eksterne prosessfullmektiger (mot 222 i 2019) og fordelte 727 på våre egne advokater (mot 678 i 2019). I 2018 ble 579 fordelt på egne advokater. Antallet rettssaker utført av våre advokater har altså vært stigende.

Utviklingen i sakstallet siste tiår kan illustreres slik:

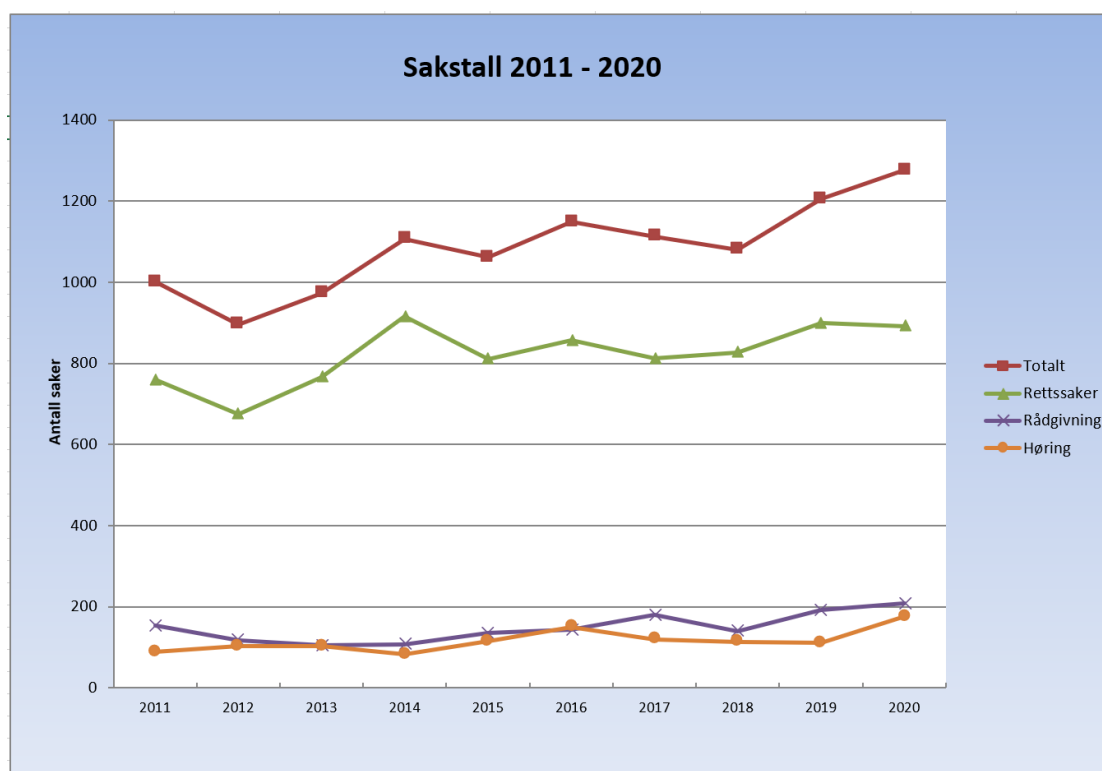

FIG. 1 Utviklingen av sakstall for perioden 2011-2020

I 2020 utgjorde rådgivningssakene 23 % av det totale antallet saker. (Høringer er da holdt utenfor). Tilsvarende forhold var de to foregående årene henholdsvis 18 % og 17 %. Som vanlig ytte embetet i tillegg atskillig løpende rådgivning, særlig fra ledergruppen, som ikke alltid registreres som egne saker.

De tre store områdene utlendingsrett, trygd og psykisk helsevern utgjør fortsatt betydelige antall rettsaker:

- Psykisk helsevern (tvangsinnleggelser) 364, hvilket utgjorde en markert økning fra 300 i foregående år, som i sin tur var opp fra 263 i 2018.
- Utlendingssakene falt på den annen side til 91, hvilket var et enda lavere nivå enn 2019 (128) og 2018 (159).
- Trygdeområdet har gjennom en lang tid brakt årlig om lag 100 saker.

En oversikt over antall saker innen disse tre «volumområdene» viser den fortsatte forskyvningen av saker mellom utlendingsområdet og psykisk helsevern:

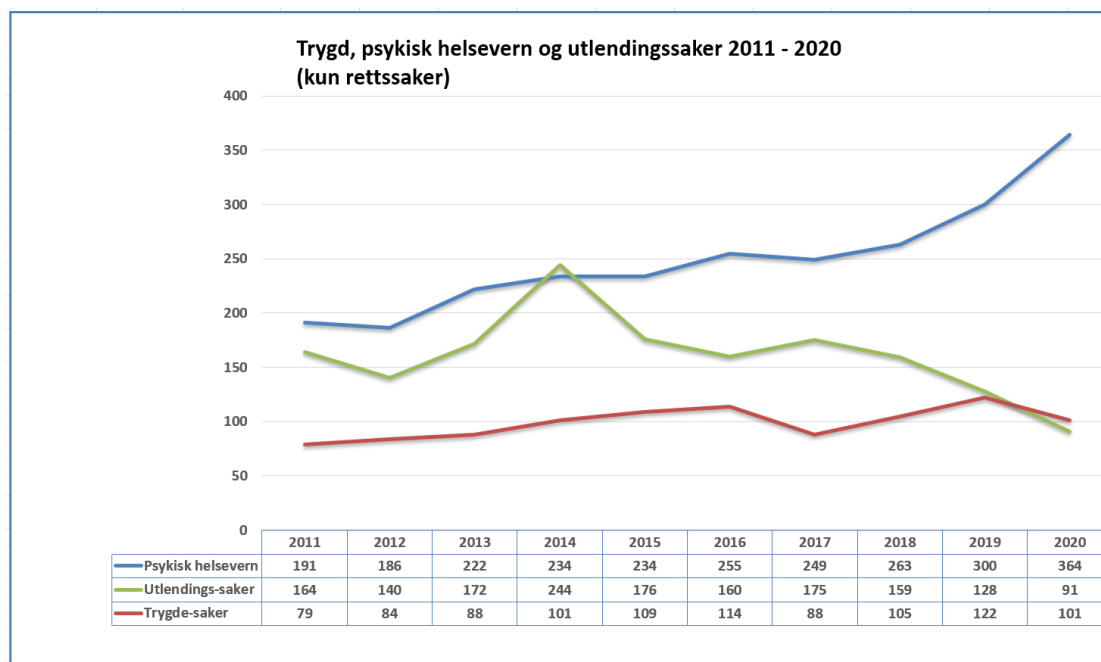

FIG. 2 Rettsaksutviklingen innen volumområdene trygd, psykisk helsevern og utlendingssaker i perioden 2011-2020

Regjeringsadvokaten mottar oppdrag fra hele sentralforvaltningen, men det er store variasjoner mellom sektorene. De største klientene er i grove trekk i 2020 som for de seneste årene.

Rangert etter antall saker (2019 i parentes):

Helse- og omsorgsdepartementet	424 (337)
Justis- og beredskapsdepartementet	138 (100)
Arbeids- og velferdsdirektoratet	107 (121)
Utlendingsnemnda	88 (125)
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	60 (44)
Skattemyndighetene (inkl. Skattedirektoratet)	53 (63)
Samferdselsdepartementet (inkl. Vegdirektoratet)	49 (47)
Utenriksdepartementet	44 (15)
Nærings- og fiskeridepartementet	39 (44)

Finansdepartementet	37 (38)
Kunnskapsdepartementet	35 (30)
Barne- og familiedepartementet	33 (52)
Forsvarsdepartementet	33 (26)
Arbeids- og sosialdepartementet	25 (24)
Olje- og energidepartementet	20 (16)
Landbruks- og matdepartementet	20 (26)
Klima- og miljødepartementet	13 (22)
Kulturdepartementet	9 (12)
Klagenemnda for industrielle rettigheter	8 (12)
Utlendingsdirektoratet	6 (6)
Statens pensjonskasse	5 (8)
Advokatbevillingsnemnden / Tilsynsrådet for advokatvirksomhet	4 (3)

Del III. Årets aktiviteter og resultater

Regjeringsadvokatens hovedoppgave er å føre rettssaker for statsinstitusjonene og gi uttalelser og betenkninger om rettslige spørsmål. Som overordnede mål skal Regjeringsadvokaten sørge for at:

- staten får dekket sitt behov for advokattjenester på en god måte
- krav til høy kvalitet i arbeidet ivaretas
- brukerne oppfatter tjenesten som serviceinnstilt
- saksbehandlingen er effektiv

I føringene i tildelingsbrev 2020 fra Statsministerens kontor skal embetet fortsette de satsinger og prioriteringer som er lagt til grunn de siste årene:

- korrekt og rask håndtering av rettssaker
- sørge for at Regjeringsadvokatens rådgivningstjenester er godt kjent for departementene
- god og rask rådgivning ved forespørsel om juridisk hjelp
- bidra til at domstolene kan nå sine mål om saksbehandlingstid
- arbeide aktivt for at saker om administrative tvangsinngrep kommer raskt opp for retten

Regjeringsadvokaten er ansvarlig for at embetet har en målrettet og effektiv utnyttelse av ressursene, formulere mål og planlegge driften innenfor gitte rammer, i tillegg til å etablere/videreføre statistikk og andre parametere som gjør det mulig å vurdere resultater av embetets mål, satsinger og prioriteringer.

Rask og korrekt håndtering av rettssakene

Embetet har også i 2020 arbeidet aktivt for at rettssakene blir raskt og korrekt håndtert, for å bidra til at domstolene kan nå sine mål om saksbehandlingstid. Som følge av økt bemanning har det vært noe enklere enn tidligere å imøtekomme ønsker om rask berømmelse, samt bytte advokat dersom den som egentlig har saken er opptatt de datoene da det passer retten å beramme.

Saker for Høyesterett

Regjeringsadvokaten førte i 2020 til sammen 23 saker for Høyesterett i avdeling, storkammer eller plenum. Dette utgjør 40 % av de 58 sivile sakene som ble avgjort av Høyesterett (beslutninger og kjennelser er holdt utenfor). I tillegg kommer en rekke kjennelser og beslutninger som ble avgjort av ankeutvalget etter skriftlig behandling. Staten fikk medhold i et klart flertall av de sakene som ble ført for Høyesterett.

Når de viktigste rettsspørsmålene skal avgjøres, settes Høyesterett i plenum eller i storkammer med 11 dommere. I 2020 behandlet Høyesterett én sak i plenum og tre i storkammer. Staten og Regjeringsadvokaten hadde en rolle i alle fire.

I plenumssaken hadde Natur og Ungdom og Greenpeace reist søksmål med krav om at en kongelig resolusjon om tildeling av ti utvinningstillatelser på den norske kontinentalsokkelen i Barentshavet sør og sørøst var ugyldig. Høyesterett kom til at det klare utgangspunktet er at det er opp til myndighetene hvilke miljøtiltak som skal settes i verk. For at domstolene skal kunne sette til side et stortingsvedtak eller et vedtak Stortinget har samtykket til, må Stortinget grovt ha satt til side forpliktelsene etter grunnloven § 112 tredje ledd. På bakgrunn av det strenge vilkåret for overprøving kom Høyesterett til at vedtaket klart ikke var ugyldig på grunnlag av grunnloven § 112. Vedtaket var heller ikke i strid med grunnloven § 93 og EMK artikkel 2 om retten til liv eller grunnloven § 102 og EMK artikkel 8 om retten til privatliv og familieliv, eller ugyldig på grunn av saksbehandlingsfeil.

I de tre sakene i storkammer var staten ikke part, men avga innlegg på vegne av Justis- og beredskapsdepartementet etter tvisteloven § 30-13. De tre sakene ble behandlet samlet og gjaldt ulike spørsmål innen barnevern (fratakelse av foreldreansvar, adopsjon, omsorgsovertakelse og samvær). Sakene reiste blant annet spørsmål om retten til familieliv etter EMK art. 8 var krenket, særlig sett i lys av dom av Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) i storkammer i Strand Lobben-saken 10. september 2019 og senere praksis fra domstolen. To av sakene gjaldt direkte lagmannsrettens avgjørelse om ikke å gi samtykke til ankebehandling. Av disse ble den ene opphevet. I den siste saken kom Høyesterett til at vilkårene for omsorgsovertakelse var oppfylt. Høyesterett justerte i dommen omfanget av samvær mellom barn og biologiske foreldre.

Når det gjelder statens øvrige saker for Høyesterett, er det stor bredde i fagområde og problemstillinger, som på mange måter reflekterer det øvrige rettssaksarbeidet hos Regjeringsadvokaten. Også i 2020 var det flest saker som gjaldt ulike spørsmål innen skatt og merverdiavgiftsrett (sju saker). De to volumområdene utlendingsrett og trygd og pensjon hadde hver to saker. De øvrige sakene gjaldt entrepriserett, erstatningsrett, immaterialrett, straffeprosess, tvungent psykisk helsevern, vergemålsrett og alminnelig forvaltningsrett.

Saker for Den europeiske menneskerettsdomstolen

Pandemien medførte at Den europeiske menneskerettsdomstolen besluttet en utsettelse av alle frister på tre måneder, og at alle høringer foregikk digitalt.

Regjeringsadvokaten har i 2020 representert Norge som agent i flere saker for Den europeiske menneskerettsdomstol (EMD). Det anslås at det til enhver tid foreligger om lag 100 klagesaker mot Norge i EMD. Det helt store flertallet blir avvist av domstolen uten omfattende begrunnelse og uten at norske myndigheter blir formelt orientert om sakene eller utfallet av dem. I de saker der EMD beslutter å vurdere saken nærmere, blir klagen kommunisert for norske myndigheter via embetet.

I 2020 ble syv nye saker kommunisert. Fem av disse gjelder norsk barnevernspraksis, og de må sies å være en fortsettelse av det store antallet saker mot Norge på dette området de siste fem årene. EMD-porteføljen har som følge av barnevernsporteføljen krevd meget betydelige ressurser også i 2020.

De andre to sakene for EMD er fra andre rettsområder. Én dreier seg om forholdet mellom tomtefestelovgivningen, slik den ble endret etter EMDs fellende dom mot Norge i Lindheim m. fl. i 2010, og EMK P1 artikkel 1, og ble behandlet i Høyesterett i juni 2019. Den andre gjelder utvisning av utenlandsk statsborger med familie i Norge og ble behandlet av Høyesterett i desember 2019.

EMD avgjorde fire saker mot Norge ved dom i 2020. Tre av dem gjaldt særlige tiltak etter barnevernloven kapittel 4. I H. mot Norge (sak 14652/16) og P. m. fl. mot Norge (sak 39710/15), begge avsagt 10. mars 2020, var resultatet brudd på EMK artikkel 8 (retten til familieliv). Den 22. desember 2020 ble Norge domfelt i M.L. mot Norge (sak 64639/16), på samme grunnlag. Dommene kan tolkes som at EMD søker å stramme inn kritikken mot norsk barnevern utover de retningslinjene som EMD i storkammer formulerte i Strand Lobben mot Norge i 2019. Staten anmodet om fornyet behandling i storkammer av H. mot Norge og P. m. fl. mot Norge på dette grunnlaget, men EMDs storkammerutvalg fant ikke grunn til å etterkomme anmodningen.

I Saber mot Norge, dom 17. desember 2020 (sak 459/18), kom EMD til at EMK artikkel 8 (retten til korrespondanse) var brutt i forbindelse med bruk av tvangsmidler mot mobiltelefonen til en tiltalt, hvor en også fikk adgang til kommunikasjon mellom den tiltalte og hans forsvarer.

EMD publiserte to avvisningsavgjørelser med begrunnelse. B. mot Norge (sak 73890/16) ble avvist 26. november 2020. EMD mente klagerne ikke hadde uttømt nasjonale rettsmidler. Saken er kjent som «Naustdal-saken», og er en av de barnevernssaker som har vært mest omtalt internasjonalt de senere årene.

I S.R. mot Norge (sak 43927/17) avviste EMD den 21. april 2020 en klage fra en person som fikk inndratt førerkortet på grunn av manglende edruelighet. Også denne ble avvist fordi klager ikke hadde uttømt nasjonale rettsmidler.

Saker for FNs menneskerettskomiteer

Regjeringsadvokaten representerer Norge som agent i klagesaker for FNs menneskerettskomiteer. I 2020 mottok embetet én ny klagesak, og denne ble fremmet for FNs menneskerettighetskomité, som er overvåkingsorganet for FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter. Saken dreier seg om forholdet mellom reindriftsinteresser og veitbygging (Gaup og Turi mot Norge, sak 3805/2020), og gjelder en klage om påstått brudd på SP artikkel 27. Saken ble behandlet av Høyesterett ved dom 28. november 2017 (HR-2017-2247-A).

Ingen klagesaker mot Norge ble avgjort i 2020.

Saker for EFTA-domstolen

Pandemien påvirket også saksbehandling i EFTA-domstolen. Etter innledende fristutsettelse av skriftlige innlegg og utsettelse av muntlige høringer, gjenopptok imidlertid EFTA-domstolen tilnærmet normal saksbehandling. Den mest markante forskjellen er at alle høringer fra sommeren og utover ble holdt digitalt.

Regjeringsadvokaten har arbeidet med flere saker for EFTA-domstolen i 2020. De viktigste sakene, både rettslig og kanskje særlig politisk, har vært de pågående prosessene i kjølvannet av den såkalte NAV-saken. Regjeringsadvokaten har på vegne av staten inngitt innlegg i foreleggelsene fra henholdsvis Høyesterett, Borgarting lagmannsrett og Trygderetten om EØS-forenligheten av regler om arbeidsavklaringspenger og dagpenger. Avgjørelser kan forventes i løpet av 2021.

Hva angår avgjørelser avsagt av EFTA-domstolen i året som gikk, kan to saker nevnes særskilt.

Sak E-4/19 Campbell gjaldt en foreleggelse fra Høyesterett om tolkningen av fri bevelighetsdirektivet (2004/38). Høyesterett påpekte i foreleggelsen at EFTA-domstolens tidligere avgjørelse i Jabbi-saken syntes å tolke direktivet videre enn etterfølgende rettspraksis fra EU-domstolen. Videre fremstod det som avgjørelsen i Jabbi reelt sett ga oppholdsrettigheter til økonomisk inaktive i en situasjon hvor EU-domstolen kun har ansett at slike rettigheter kan utledes av artikkel 21 TFEU om fri bevelighet for Unionsborgere, til tross for at EØS-avtalen ikke har en tilsvarende bestemmelse. EFTA-domstolen opprettholdt imidlertid standpunktet inntatt i Jabbi og fremhevet at ESA og EU-kommisjonen «med styrke» hadde tatt til orde for dette. Høyesterett – som hadde overført saken til storkammer – fikk imidlertid ikke anledning til å ta stilling til EFTA-domstolens tolkning av EØS-avtalen fordi den private parten trakk anken kort tid før ankeforhandlingen.

Sak E-9/19 gjaldt om den offentlige finansiering av de norske e-helseordningene (helsenettet, e-resept, Helsenorge.no og Kjernejournal) utgjorde statsstøtte. Saksområdet var anlagt av private aktører som anså at de tilbød konkurrerende tjenester. EFTA-domstolen anså at de norske e-helseordningene ikke utgjorde økonomisk aktivitet som omfattes av statsstøttreglene. Dommen fremhevet at disse tjenestene ble tilbudt som ledd i utøvelse av offentlig myndighet og for å oppfylle helseforpliktelser overfor befolkningen. I denne forbindelse var det irrelevant om de samme tjenestene i prinsippet kunne utføres av private aktører. Saken har overføringsverdi til andre saker hvor staten finansierer tjenester for å oppfylle offentlige forpliktelser.

Saker for EU-domstolen

Norge har adgang til å gi innlegg i saker som forelegges fra nasjonale domstoler for EU-domstolen, og embetet deltar løpende i arbeidet med å avklare når man bør benytte denne muligheten, i samarbeid med de ansvarlige fagetater. Når Norge velger å gi innlegg, er Regjeringsadvokaten agent sammen med Utenriksdepartementet.

Generelt er embetet en pådriver for at Norge skal delta i saker for EU-domstolen. Dette er en god arena for å påvirke gjeldende EU og EØS-rett, og bidrar til å utvikle nettverk og kompetanse i EU-rett som er viktig for arbeidet med EØS-avtalen.

Herunder er det grunn til å fremheve en sak som Norge – sammen med ESA – engasjerte seg i for EU-domstolen. Siden 2010 har EU-domstolen tolket prosessregelverket slikt at EFTA-statene kun har anledning til å gi innlegg i foreleggelsessakene, mens øvrige sakstyper – herunder traktatbruddssøksmål mot medlemsstater og gyldighetssøksmål mot EU-institusjoner – har vært resevert for EUs

medlemstater. Norge søkte sammen med ESA om tillatelse til å intervensere i et slikt traktatbruddssøksmål (C-328/20) og argumenterte for at prosessregelverket måtte fortolkes slik at EFTA-statene – innenfor EØS-avtalens anvendelsesområde – måtte gis tilsvarende adgang til å gi innlegg for EU-domstolen som EU-statene. EU-domstolens president ga staten medhold og reverserte dermed tidligere praksis. Staten er dermed sikret rett til å delta i alle saker for EU-domstolen som kan ha EØS relevans, noe som kan bidra til å sikre Norge økt innflytelse over rettsutviklingen.

Berammelse av tvangsinngrepssaker

Det er et uttalt krav at embetet skal arbeide aktivt for rask berammelse i saker som gjelder tvangsinngrep.

Regjeringsadvokaten har ingen myndighet til å beslutte når hovedforhandling skal berammes, men understreker rutinemessig overfor domstolene at denne typen saker skal berammes raskt. For å imøtekomme domstolens forslag til berammelser, praktiserer vi et fleksibelt system for bytte av advokat.

Rapporteringskjemaer innkommet i 2020 viser at det i gjennomsnitt gikk 51,4 dager fra sakene kom inn til Regjeringsadvokatembetet og frem til hovedforhandling i tingretten. Tallet er påvirket av at domstolene utsatte flere saker i den første perioden etter nedstengningen 12. mars 2020. Den lengste utsettelsen fra denne perioden bidrar alene til å øke gjennomsnittstiden med 0,4 dager. Beramningstiden holder seg fortsatt stabil sammenlignet med tidligere år (52 dager i 2019, 50 dager i 2018 og 2017). Samtidig har det totale antallet rettssaker fortsatt å øke fra 300 saker i 2019 til totalt 364 saker i 2020. Av disse ble 325 saker håndtert av våre advokater.

Behandlingstid for uttalelssaker

Det er et mål for Regjeringsadvokaten å besvare henvendelser om juridiske uttalelser og annen rådgivning så raskt som det er mulig og faglig forsvarlig. Mye av den løpende rådgivningen skjer direkte og umiddelbart, på telefon, epost eller i møter. I de tilfeller der det avgis skriftlige uttalelser, vil behandlingstiden variere etter sakens omfang og karakter, og hvor mye det haster. Det er en uttalt målsetting at det ikke skal gå mer enn 21 dager før klient får en endelig juridisk uttalelse, med mindre annet er avtalt, og det skal løpende føres rapporteringskjemaer, som viser tidsbruk på hver enkelt sak. (Høringsuttalelser er holdt utenfor dette, og avgis innenfor de fastsatte fristene i den enkelte sak.)

Rapporteringskjemaene for 2020 viser at gjennomsnittlig svartid i rådgivningssakene var 13,9 dager, med 6 dager som median. Dette er en forbedring fra 2019, da snittet var 17,5 dager, med en median på 7. Av sakene ble 77 % besvart innen 21 dager. Fra embetets side er dette en akseptabel behandlingstid, men det er et mål å få den noe ned. Mange saker har godt av grundig vurdering, og dertil kommer at det ofte er nødvendig med relativt omfattende kontakt og diskusjon med de berørte etatene før Regjeringsadvokaten er klar til å gi sitt syn.

Utsetting av saker

Som figur 2 ovenfor viser, utgjør tre saksfelt et særlig høyt antall rettssaker. Trygdesaker, utlendingssaker og saker om psykisk helsevern er viktige for etatene og for dem de gjelder. Men sakene reiser langt fra alltid rettslige spørsmål av prinsipiell karakter. For å kunne prioritere andre oppgaver av større og mer prinsipiell betydning for staten, har embetet i mange år satt ut saker innen to av disse tre områdene til samarbeidende advokatfirmaer. Det har dessuten innen to av disse områdene vokst frem ordninger hvoretter etatene selv prosederer rettssaker. Ettersom viktige retts-spørsmål kommer opp innen disse rettsområdene, må Regjeringsadvokaten likevel selv ha et betydelig antall saker innen hvert av dem, herunder alle de sakene som reiser prinsipielle spørsmål.

Av saker innkommet i 2020 innen trygd og pensjon (totalt 101 saker), ble 65 saker satt ut i kommisjon til de tre advokatfirmaene Riisa, Kogstad Lunde og Frøstrup Løitegard. Det foregående året ble det satt ut 84 saker av totalt 122.

Innen utlendingsområdet ble 60 av til sammen 91 saker satt ut, fordelt til advokatfirmaet Kluge i henhold til inngått rammeavtale (23 saker) og til Utlendingsnemndas prosedyreenhet for egenprosedyre (37 saker). Tilsvarende tall for 2019 var totalt 128 rettssaker innen området utlendingrett, der 91 saker ble satt ut; 37 saker til kommisjonæradvokat (Kluge) og 54 til egenprosedyre hos UNE.

Innen området psykisk helsevern ble 39 av totalt 364 nye saker utført av Helsedirektoratet som egenprosedyre. Regjeringsadvokaten håndterte selv de resterende 325 rettssakene, hvilket utgjorde en stor økning fra henholdsvis 254 i 2019, og 199 i 2018.

I Prop. 1 S Tillegg 1 ble det foreslått at Helsedirektoratet fra 2021 skal overta hovedtyngden av disse sakene, og i tråd med dette har Stortinget økt Helsedirektoratets budsjett med 6 mill. kroner fra 2021. Dette vil gi oss økt kapasitet til andre oppdrag for regjeringen og forvaltningen, og vi ser frem til at ordningen kommer i gang.

For samtlige rammeavtaler har Regjeringsadvokaten utøvd opsjon for forlengelse til november 2021. Arbeidet koordineres av Regjeringsadvokaten, og embetet utfører fremdeles et betydelig antall saker selv innenfor disse to områdene. Firmaene godtgjøres etter stykkpris, hvilket blant annet leder til en lavere administrativ belastning.

Slik vi ser det, er kommisjonæravtalene og ordningene med egenprosedyre til gjensidig nytte og bidrar til et konstruktivt samarbeid. Ordningene sikrer kvalitet og er samfunnsmessig effektivt, samtidig som det gir beredskap for tilfelle av betydelig økning i sakstallet, som særlig kan oppstå på utlendingsområdet og saker som gjelder tvungent psykisk helsevern.

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten

Generelt om driften under pandemien

2020 ble et spesielt år som følge av koronapandemien. Både nasjonale og lokale regler og anbefalinger gjorde at vi fra tidlig i mars hadde en vesentlig endret arbeidshverdag, hvor arbeidet i stor grad måtte gjøres fra hjemmekontor. Overgangen til hjemmekontor gikk meget bra for både advokater og administrasjon. De aller fleste hadde allerede utstyr som gjorde dem i stand til å gjøre det meste av arbeidet hjemmefra, og nødvendige løft av IT-plattform og oppgradering til Office 365 var gjennomført i forkant av pandemien. I likhet med de fleste virksomheter, har vi likevel merket at hjemmekontorsituasjonen over tid går ut over medarbeidernes trivsel, og i noen grad produktivitet.

I den første fasen etter 12. mars ble mange av embetets rettssaker stanset eller omberammet. Domstolene tilpasset seg likevel forholdsvis raskt til den nye situasjonen og det ble gitt en midlertidig lov om tilpasninger i prosessregelverket i mai som blant annet ga mulighet for utvidet bruk av fjernmøteteknologi for å gjennomføre rettsmøter. Mange saker ble etter hvert gjennomført digitalt. Flere av våre møterom ble oppgradert og tilpasset dette. Siden mai har våre saker stort sett blitt avviklet uten forsinkelser eller andre endringer enn at det har vært færre fysiske rettsmøter i domstolene.

Alle sosiale begivenheter siden mars har blitt avlyst eller utsatt. Interne møter, fagseminarer og den ukentlige gjennomgangen av saker hver fredag (fredagslunsjen) har blitt gjennomført digitalt på Teams. Dette har fungert godt.

Lokalene våre har, i samråd med bedriftshelsetjenesten, løpende blitt tilpasset gjeldende retningslinjer for smittevern. Dette har vært nødvendig for å kunne gjennomføre de digitale rettsmøtene på kontoret, samt for å gi en trygg arbeidsplass for de som har måttet møte på jobb for å gjennomføre kritiske arbeidsoppgaver.

Embetet har noen få ansatte som har blitt smittet av koronaviruset, men ingen som har blitt alvorlig syke. Det har heller ikke vært av et slikt omfang at det har påvirket vårt daglige virke.

Som følge av pandemisituasjonen i 2020 har ikke de gjenstående delene av oppgraderingen av lokalene våre blitt gjennomført. Dette er mindre arbeider som er planlagt gjennomført i løpet av 2021.

Likestilling, inkludering og mangfold

Regjeringsadvokaten har en likestillingsplan med mål som skal hindre forskjellsbehandling av kjønn på områder som bemanning, ledelse, faglige utfordringer, lønn, tilrettelegging for omsorgsplikter mv. I ansettelseprosesser søker embetet alltid å ha en god kjønnsbalanse i kandidater som kalles inn til intervju og som ansettes. Videre har embetet valgt å ha en likelønnspolitikk basert kun på ansiennitet. Foreldrepermisjoner utjevnes lønnsmessig ved tilbakekomst, for å ikke skape permanente forskjeller. Det er også en høy grad av fokus på en kjønnsbalanse

ved fordeling av langsiktige ansvarsoppgaver, samt løpende fordeling av oppdrag i det daglige.

Ved utløpet av 2020 var 24 av embetets ansatte advokater kvinner (46 %). På administrativ side var seks av de 23 ansatte menn (26 %). I 2020 hadde embetet åtte studentpraktikanter, hvorav to var kvinner. To av de seks medlemmene av ledergruppen er kvinner.

Gjennomsnittlig lønn er beregnet ut fra lønn på antall fast ansatte per desember 2020. Ansatte i fødsels-/syke-/omsorgspermisjon med og uten lønn er tatt med i grunnlaget. Kvinnelige advokater tjente pr 31.12.2020 i gjennomsnitt kr 950 431, mens gjennomsnittet for mannlige advokater var kr 996 081. Samlet gjennomsnittslønn var kr 975 158, eksklusive ledergruppen. Differansen skyldes tilfeldigheter og den aldersmessige sammensetningen innenfor hver av gruppene. Hos Regjeringsadvokaten får advokatene en betydelig lønnsøkning når de får møterett for Høyesterett. Tildeling av prøvesaker for Høyesterett følger i stor grad ansiennitet, og vil således alltid skje på kjønnsnøytrale premisser. Ved avslutningen av året hadde embetet 11 kvinner og 17 menn med møterett for Høyesterett, inklusive ledergruppen.

Kvinnelige administrativt tilsatte tjente pr 31.12.2020 i gjennomsnitt kr 518 248, mens gjennomsnittet for mannlige administrativt tilsatte var kr 621 400, eksklusive administrasjonssjef som inngår i ledergruppen.

Per 31.12.2020 arbeidet ingen av de fast ansatte advokatene i redusert stilling. Tre kvinnelige tilsatte på administrativ side arbeidet deltid, to grunnet delvis uførhet og en etter eget ønske. I tillegg hadde embetet fire jusstudenter tilsatt som kveldssekretærer. Embetet hadde ingen midlertidig ansatte.

Tre kvinner og to menn hadde foreldrepermisjon i 2020.

Regjeringsadvokaten legger vekt på statens målsettinger om mangfold i offentlige stillinger. Embetet innkaller som hovedregel minst én søker, som regel flere, med innvandrerbakgrunn til intervju. Ved utløpet av 2020 hadde embetet tre fast ansatte med innvandrerbakgrunn. Dette tilsvarer 4,1 % av totalt faste ansatte.

Embetet har gode arbeidsprosesser og rutiner for å oppfylle målet om at minst 5 % av nyansatte i staten skal være personer med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV. Ett av tiltakene har vært å revidere standard utlysningstekst for å inkludere satsingsområdene i inkluderingsdugnaden. I tillegg deltar HR-ansvarlig jevnlig på webinar om inkluderingsdugnaden. Søkere som har oppgitt å ha redusert funksjonsevne og/eller hull i CV, og som har vært faglig kvalifisert, har alltid blitt innkalt til intervju i henhold til statsansattforskriften. Det har vist seg vanskelig å finne faglig kvalifiserte søkere som tilfredsstiller disse kriteriene.

Av de syv nyansatte i 2020, er det ingen med innvandrerbakgrunn, nedsatt funksjonsevne eller hull i CV.

Embetet ser det som viktig å ta vare på eksisterende ansatte, som gjennom sykdom eller skade har fått redusert funksjonsevne. Gjennom dialog, tilrettelegging og tilpassing av oppgaver har ansatte dermed hatt mulighet til å stå i stilling. Vi har også medarbeidere med medfødt funksjonsnedsettelse, og sørger for tilrettelegging gjennom teknisk utstyr mv. En medarbeider får i tillegg bistand gjennom BPA-ordningen i forbindelse med arbeidsreiser og annet.

Embetet har i de siste årene vektlagt inkluderende arbeidsliv, blant annet gjennom praktikantordning. Embetet har grunnet den pågående pandemien ikke hatt en IA-praktikant i 2020. Embetet har de siste årene hatt tre IA-praktikanter, og har derfor oppfylt virksomhetens handlingsplan, delmål 2 Inkluderende arbeidsliv, der målet var å tilby to personer mulighet for utprøving av arbeids- og funksjonsevne i administrative funksjoner.

Regjeringsadvokaten er godt fornøyd med arbeidet som er gjennomført med hensyn til likestilling, inkludering og mangfold. Vi ser imidlertid at dette er et kontinuerlig arbeid og vil fortsette med dette fremover. Det legges opp til en ny gjennomgang av aktivitetsplikten i 2021, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Bemanning og rekruttering

Høsten 2015 ble det i samråd med Statsministerens kontor vedtatt en treårig opptrappingsplan for å øke antall advokater ved embetet til ca. 50. Denne prosessen ble ved inngangen til 2020 gjennomført. I 2020 sluttet det fire advokater, mot to advokater året før. Det var ved utgangen av året 52 advokater og advokatfullmektiger ansatt ved embetet, som jobbet 50,1 årsverk.

Et overordnet hensyn ved opptrappingen har vært at den ikke skal gå ut over det faglige nivået. Utlysningene de siste årene viser imidlertid at embetet fortsatt anses som et svært attraktivt sted å arbeide, og at vi fortsatt rekrutterer blant de beste juristene i landet.

Embetet har til enhver tid et relativt høyt antall advokater ute i permisjon. Den klart største kategorien er fødselspermisjoner, men det føres også en fleksibel politikk hva gjelder ønske om studiepermisjoner, permisjon for å bistå offentlige utredninger, eller for å ta vikariater i andre offentlige etater eller i domstolene (konstitusjoner). I den grad det er praktisk mulig, søker vi å fylle disse stillingene med vikariater. Omfanget av permisjonene kan i perioder være administrativt krevende, men generelt er den fleksibiliteten vi her kan tilby et fortrinn som bidrar til å sikre god rekruttering.

Ny administrasjonssjef tiltrådte i januar 2020. Et lengre engasjement i administrasjonen har blitt avsluttet i 2020, og har ikke blitt erstattet på tross av økningen av antall advokater. Det jobbes derfor løpende med en effektivisering av administrative oppgaver. Det var ved utgangen av året 23 administrativt ansatte ved embetet, som jobbet 21,95 årsverk i 2020.

Totalt ved Regjeringsadvokatembetet var det ved utgangen av året ansatt 75 personer i faste stillinger, som jobbet 72 årsverk. Videre har embetet fire tilkallingsvikarer (jusstudenter) som bistår på kveldssekretærvakter i administrasjonen.

Gitt antallet saker Regjeringsadvokaten hvert år fører for Høyesterett, er det normalt sett relativt god tilgang på «prøvesaker». Dette er et konkurransefortrinn for embetet. I den grad saker kan gis til «prøveadvokat» søker vi å gjøre dette, i samråd med klient. Ved utgangen av 2020 har 28 av embetets advokater møterett for Høyesterett. To advokater fikk møterett i 2020, og det ble gjennomført syv prøvesaker av embetets advokater. Prøvesakene prioriteres høyt, og med tett oppfølging av mer erfarne advokater.

Regjeringsadvokaten har lenge hatt en praktikantordning for jusstudenter. Oppholdene er vår og høst, og varer som regel fire uker. Formålet med ordningen er dels at embetet skal kunne bli bedre kjent med studenter som kan være aktuelle for senere ansettelse, og dels at studentene blir kjent med hvordan arbeidet og miljøet er ved embetet. I 2020 hadde embetet åtte praktikanter. Dette er noe færre enn de siste årene og skyldes at kontoret i perioder var pålagt hjemmekontor, og noen praktikantopphold ble derfor utsatt.

Mange av advokatene påtar seg undervisning og sensur ved de juridiske fakultetene. Dette arbeidet gjør embetet kjent blant studentene, og anses viktig i rekrutteringssammenheng. Regjeringsadvokaten er godt representert med undervisning i Oslo, og arbeider løpende for å være representert også i Bergen og Tromsø med undervisning i fag som er sentrale for vår virksomhet.

Regjeringsadvokaten har etablert samarbeid med Juristforeningens fagstyrer og andre studentorganisasjoner i Oslo, Bergen og Tromsø. Vi har holdt gjesteforelesninger over eksamensrelevante temaer i Bergen og Tromsø, og mottatt studenter til foredrag i våre lokaler. Tilbakemeldingene er meget gode, og vi satser videre på denne typen tiltak.

Også i 2020 har Regjeringsadvokaten deltatt på arbeidslivsdagene ved de juridiske fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø. Embetet har gitt presentasjoner i egne lokaler i forbindelse med studentbesøk. Vi mottok i år kun en mindre gruppe med studenter som ledd i «Fadderuken» ved Universitetet i Oslo. I tillegg hadde vi to digitale manuduksjoner.

I alle rekrutteringsprosesser legger vi vekt på å ivareta hensynene til likestilling, inkludering og mangfold, se omtale over.

Kompetanseutvikling

Regjeringsadvokaten har etablert et program for opplæring av nyansatte, dels med individuell veiledning og dels med felles undervisning. Regjeringsadvokaten arbeider løpende med utvikling av erfaringsarkivet «Tantor», der vi samler standardinnlegg og annet nyttig rettslig materiale innen våre viktigste fagområder. I 2020 ble erfaringsarkivet flyttet til ny plattform og det ble også etablert faglige diskusjonskanaler. Fadderordningen for nyansatte og revidert instruks fra 2018 fungerer godt.

Regjeringsadvokaten har løpende og tett kontakt med våre klienter i forvaltningen. På områder med mange saker er det etablert faste rutiner for samarbeid og årlige møter.

Som ledd i ordningen med egenprosedyre i Helsedirektoratet i saker om tvungent psykisk helsevern, har det vært tett og løpende kontakt mellom fagansvarlige hos Regjeringsadvokaten og i Helsedirektoratet om samarbeidsrutiner, håndtering og faglig oppfølging av det store antallet rettssaker.

På trygderettsområdet har vi årlige kontaktmøter med Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV) og de tre kommisjonæradvokatfirmaene som har rammeavtale for å føre et antall trygdesaker for staten. Embetet har også årlig kontaktmøte med Statens pensjonskasse, som i tillegg til rollen som klient også fører rettssaker som ledd i en ordning med egenprosedyre. På grunn av pandemien har disse møtene i 2020 blitt utsatt og planlegges avholdt i første halvdel av 2021.

Som ledd i opprettelsen av en egen prosedyreenhet i Utlendingsnemnda har det vært betydelig faglig kontakt med juristene der. Tilsvarende har det vært faglig kontakt med det advokatfirmaet som har ført utlendingssaker i domstolene etter rammeavtale med Regjeringsadvokaten. Det har også vært samarbeidsmøte med Utlendingsnemnda for å drøfte samhandling, saksflyt og kommunikasjon.

Det felles faglige seminaret for utlendingsrett, trygderett og pensjon (Bogstadseminaret) som vanligvis holdes i desember, kunne i år ikke avvikles på grunn av pandemien.

Et annet fagfelt der det er utstrakt klientkontakt, er skatt- og merverdiavgiftsområdet, der det er løpende kontakt både med Finansdepartementet, Skattedirektoratet og skattekontorene. Advokater fra embetet har gjennom året holdt innlegg på ulike seminarer om skatt og avgift. Den interne «Skatterettsgruppen» er også aktiv, med faglunser én gang i måneden.

Saker med internasjonalt tilsnitt blir stadig viktigere, og disse faller i to hovedgrupper. Den ene er EU/EØS-sakene. Den andre er de internasjonale menneskerettighetene. For å sikre kompetanseutviklingen har vi her to interne faggrupper – «Internasjonal gruppe» for EU/EØS-spørsmål, og «Rettighetsgruppen» for menneskerettighetene, både etter internasjonale konvensjoner og etter norsk grunnlov. Begge gruppene har vært aktive med faglunser med interne og eksterne foredragsholdere i 2020.

Andre faste faggrupper på embetet er «Grønn gruppe» (tingsrett, eiendom, plan og bygg, miljøvern m.m.), «Lilla gruppe» (arbeids- og tjenestemannsrett) og faggruppen «Offentlige anskaffelser». Gruppene er viktige for den løpende faglige oppdateringen og tilpasser aktiviteten ut fra kapasitet og behov.

Et fast og prioritert innslag ved embetet er den ukentlige «Fredagslunsjen», der advokatene gjennomgår siste ukes avgjørelser og diskuterer faglige spørsmål. Siden mars 2020 har fredagslunsjen vært avholdt digitalt, men likevel med høy deltakelse og aktivitet.

Det årlige embetsseminaret for alle ansatte var planlagt holdt på Svalbard i mai, men er utsatt. Også den årlige felles fagdagen med Rettsavdelingen i Utenriksdepartementet, Lovavdelingen og Statsministerens kontor måtte avlyses. Vi avholdt et digitalt fagseminar for alle ansatte i desember.

Advokatene ved embetet holder jevnlig foredrag for jurister og andre faggrupper i departementene og øvrige etater. Flere advokater har holdt foredrag og deltatt på kurs i regi av Juristenes Utdanningscenter og andre faglige fora. Regjeringsadvokaten selv har gjennom året holdt flere foredrag for forvaltningen, i første rekke om konstitusjonelle og forvaltningspolitiske temaer. Flere av advokatene ved embetet har også kursundervisning, eller påtar seg eksamenssensur ved de juridiske fakultetene.

Som ledd i arbeidet med rekruttering, er Regjeringsadvokaten hvert år representert under Arbeidslivsdagene ved de juridiske fakultetene i Oslo, Bergen og Tromsø. Vi har også som mål å være faglig til stede ved de sentrale lærestedene, og holder jevnlig eksamensrettede manuduksjoner, kurs og foredrag i Oslo, Bergen og Tromsø.

Som beskrevet i tidligere årsrapporter, har embetet i de senere år opplevd større pågang fra media, samtidig som vi også merker en høyere grad av forventning eller ønske fra klienter om at Regjeringsadvokaten skal fronte saker utad. Dette er en utvikling som har fortsatt i 2020. Embetet har ingen egen kommunikasjonsrådgiver, men møter utfordringen ved løpende bevisstgjøring og opptrøning av de advokatene som har sakene og kjenner dem. I løpet av 2018 gjennomførte samtlige advokater et mediehandteringskurs, og dette vil i 2021 vil bli fulgt opp med tilsvarende kurs i regi av eksternt leverandør.

Digitalisering

2020 ble et utfordrende år for IKT-avdelingen, men med de siste års målrettede digitalisering var vi godt rustet for situasjonen som oppsto.

Før den nasjonale nedstengningen i mars rakk vi å ferdigstille en overgang fra fasttelefoni til mobiltelefoni for alle ansatte. Dette åpnet for fjernstyring av sentralbordtjenesten og alle numre knyttet til fasttelefon ble tilgjengelig på mobil. Samtlige mobiler er nå satt opp med samme operatør og med applikasjoner som er styrt sentralt.

Pålegg om digitale rettsmøter resulterte i en utvidelse fra to til fem møterom med utstyr for videokonferanse. Både det primære og det sekundære nettverket fikk kraftig oppgradert båndbredde for å håndtere økningen i digitale møter. Det ble i løpet av våren innkjøpt mye nytt utstyr slik at alle ansatte kunne utføre sine arbeidsoppgaver fra hjemmekontor. Regjeringsadvokaten hadde oppgradert til Office 365 i 2019, og Teams ble derfor den naturlige samhandlingsplattformen for embetet.

I begynnelsen av juni 2020 ble Regjeringsadvokatens nye intranett satt i drift. Dette har gjort det enklere å samle all sentral informasjon på ett sted.

Arkiv

Arkivet har fortsatt arbeidet med tilpasning av rutiner som følge av digitaliseringsprosessene i offentlig forvaltning. I år har vi jobbet med kontrollrutiner – både for arkivet, for embetet og for samhandlingen mellom Regjeringsadvokaten og andre etater.

Arkivet jobber kontinuerlig med å kvalitetssikre arkiverte saker. Denne jobben har vært stor og ressurskrevende. Etterslepet fra tidligere år er mindre, men jobbes fortsatt med.

Pandemien har gjort at de ansatte i arkivet har måttet jobbe mye fra hjemmekontor, men med en kontinuerlig tilstedeværelse med en person på kontoret. Opplæring og veiledning av ansatte har skjedd via Teams, og dette har fungert godt.

Arkivet har i tillegg til dette hatt mye å gjøre innen daglig drift, med et stort antall nye saker og nye arbeidsformer både hos klienter og i domstolen.

Helse, miljø og sikkerhet

Regjeringsadvokaten legger opp til informasjonsutveksling og medbestemmelse gjennom felles kontormøter, ukentlige møter for administrasjonen, drøftingsmøter og deltakelse i ulike arbeidsgrupper der medarbeiderne blir berørt.

Samlet sykefravær hos Regjeringsadvokaten var i 2020 på 1,9 %. Den vesentligste delen av sykefraværet skyldes medisinske operasjoner/sykdommer av ikke-arbeidsmiljørelaterte årsaker.

Embetet arbeider med nærværsfaktorer for utsatte grupper. Tiltakene framkommer av embetets IA-handlingsplan. Vi har videreført et forsterket tilbud til gravide arbeidstakere, der de tilbys bl.a. arbeidsplassvurdering, legekonsultasjon og tilrettelegging av arbeidsoppgaver. Embetet arbeider kontinuerlig for å tilrettelegge for medarbeidere med nedsatt funksjonsevne. Det ble avholdt fem møter i Arbeidsmiljøutvalget i 2020, i tillegg til flere uformelle møter.

Embetet har hjertestarter, og det er gjennomført kurs i hjerte- og lungeredning med bruk av hjertestarter. Ansatte har løpende tilbud om ergonomisk tilpassing av arbeidsplass gjennom bedriftshelsetjenesten. I tillegg er det i forbindelse med den pågående pandemien gjort innkjøp av ekstra innventar og IT-utstyr til bruk på hjemmekontor.

Årets vernerunde utgikk pga pandemien, men analyse av risiko og sårbarheter innenfor fysisk- og psykososialt arbeidsmiljø er gjennomført.

Etikk

Det har ikke vært innrapportert kritikkverdige forhold ved embetet i 2020.

Internkontroll og risikostyring

Regjeringsadvokaten har utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyse med henvisning til instruksjer og retningslinjer. Denne identifiserer både faglige og mer generelle risikoer, tiltak, ansvarlige for gjennomføring av tiltakene og henvisning til instruksjer og retningslinjer for det enkelte tiltak. I tillegg har embetet en egen risiko- og tiltaksplan knyttet til misligheter. Tiltakene i disse følges fortløpende opp.

I Riksrevisjonens beretning for 2019 ble det påpekt at i arbeidet med utbetaling og innkreving av sakskostnader og renter på domsslutninger ikke var en tilfredsstillende arbeidsdeling. Det er i 2020 utarbeidet nye rutiner for innkreving og utbetaling av sakskostnader, samt renter, som er gjennomgått og avklart med Riksrevisjonen.

Embetet hadde i 2020 planlagt å gjennomføre kontroll av arbeidsforhold, lønn og arbeidsavtaler for ekstern leverandør av renholdstjenester. Dette ble pga pågående pandemi utsatt og vil bli gjennomført i 2021 ifm inngåelse ny avtale for renholdstjenester.

Sikkerhet og beredskap

Embetet har i løpet av de siste årene rapportert særskilt på sikkerhetsarbeidet ved embetet til Statsministerens kontor om forhold som gjelder embetets sikkerhetsadministrasjon, informasjonssikkerhet, personellsikkerhet, risiko- og sårbarhetsanalyse samt beredskapsarbeid.

Del V. Vurdering av fremtidsutsikter

Regjeringsadvokatembetet har hatt det samme samfunnsoppdraget i 204 år – som er å føre statens rettssaker og gi juridiske råd. Det må antas at dette vil ligge fast også i overskuelig fremtid. Embetets mål er å løse dette oppdraget på best mulig måte.

Innenfor de rammer som samfunnsoppdraget setter, er embetet en institusjon i kontinuerlig utvikling og fornyelse. I de senere år har vi særlig søkt å styrke rådgivningsfunksjonen opp mot regjering og forvaltning, og det vil være en prioritert oppgave også i tiden som kommer. En viktig ekstern drivkraft er utviklingen nasjonalt og internasjonalt mot stadig mer omfattende rettsliggjøring av mange samfunnsområder, som har pågått lenge og fortsatt gjør det. Dette er en utvikling som stiller særlige krav til embetet, som advokat for regjering og forvaltning.

I 2020 har Regjeringsadvokaten – i likhet med de fleste andre institusjoner og organisasjoner – blitt testet gjennom de utfordringer som koronaepidemien har medført. Etter vår vurdering er dette en test embetet har kommet meget vel gjennom. Selv om store deler av arbeidet har måttet skje fra hjemmekontor, er alle oppdrag løst, og det har ikke vært noe stort fall i produktivitet eller kvalitet. Dette viser at vi er en effektiv og moderne kunnskapsbedrift med stor kapasitet og evne til omstilling.

Slik embetet i dag er bemannet og organisert, anser vi oss godt rustet til å møte de utviklingstrekk og utfordringer som det i dag er mulig å forutse. Det viktigste vi kan gjøre fremover er å opprettholde en profesjonell og fleksibel organisasjon med tilstrekkelig kapasitet. Og det viktigste enkeltelementet her er å videreutvikle den faglige kompetansen til våre advokater, samt løpende rekruttere nye på samme nivå.

Del VI. Årsregnskapet

Ledelseskommmentar årsregnskapet 2020

Formål

Regjeringsadvokaten er statens advokatkontor i sivile saker. Embetet er prosessfullmektig for departementer i rettssaker, og bistår regjeringen og departementene i rettslige spørsmål. Embetet er organisert som én sentral instans med kontor i Oslo, og er administrativt underlagt Statsministerens kontor.

Bekreftelse

Jeg bekrefter at årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og krav fra Statsministerens kontor. Årsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld for 2020.

Vurderinger av vesentlige forhold

Embetets ordinære driftsutgifter har i 2020 vært litt lavere enn i opprinnelig budsjett. Dette skyldes i hovedsak reduserte reiseutgifter og utgifter knyttet til kontordrift (kopiering, rekvisita mv) som følge av koronapandemien restriksjoner. Videre har embetet hatt tre advokater i ulønnet permisjon, der vikarene har vært fullmektiger som lønnes på et lavere nivå. Per 31.12.2020 viste embetets regnskap et mindreforbruk på MNOK 5,0 (4,6 %).

Ved lønnsoppjøret høsten 2020 la embetet seg på en moderat linje der kun de sentrale midlene ble jevnt fordelt på alle ansatte.

Embetet har en egen post (post 21) for bruk av eksterne advokater for å avlaste embetets sakstifang for mengdeområdene utlendings- og trydesaker. Budsjettposten er krevende å budsjettere, da embetet ikke kan påvirke antall innkomne saker på disse områdene eller når sakene kommer opp for retten. Det er en forskyvning mellom når en sak settes ut og når den blir fakturert. På budsjettet for 2020 var det satt av MNOK 12,2 til utsatte saker. Per 31.12.2020 viste embetets regnskap et mindreforbruk på MNOK 1,6 (11,1 %).

Regjeringsadvokaten har avgitt budsjett disponeringsfullmakt til Domstolsadministrasjonen, slik at domstolene kan bokføre de regelstyrte utgiftene som påløper, eksempelvis behandlingsgebyr til domstolene.

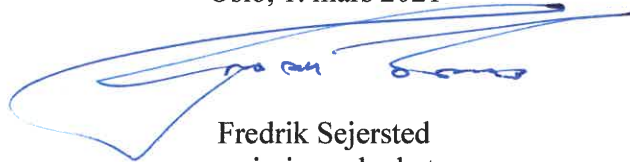
Embetet har avgitt budsjett disponeringsfullmakt til Skatteetaten/Statens Innkrevingssentral for innkreving og regnskapsføring av statens tilkjente saks kostnader i saker Regjeringsadvokaten prosederer. Post 01 under inntektskapittelet 3024 viser mindreinntekt for 2020 på MNOK 3,5. Disse inntektene er lite forutsigbare og således vanskelige å budsjettere.

Embetet har i sakene som prosederes også ansvar for å utbetale statens idømte sakskostnader. Kostnadene posteres på kapittel 0471 – Statens erstatningsansvar.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for embetet. Beretningen er offentlig når den er oversendt Regjeringsadvokaten fra Riksrevisjonen, og vil bli publisert på embetes hjemmeside så snart den er mottatt.

Oslo, 1. mars 2021

Fredrik Sejersted
regjeringsadvokat

Kopi m/vedlegg:
- Riksrevisjonens stedlige revisjon

Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (“bestemmelsene”). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen “*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*” er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorapporteringen

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorapporteringen *Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen* bokførte tall fra virksomhetens kontospesifikasjon i kolonnen *Spesifisering av bokført avregning med statskassen*. Noter viser forskjellen mellom beløp virksomheten har bokført på eiendels- og gjeldskontoer i virksomhetens kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskonto) og beløp virksomheten har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

Virksomheten har innrettet bokføringen slik at den følger kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 3.3.2, og spesifisering av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 4.4.3, er bokført. Bestemmelsene krever blant annet utarbeiding av kundespesifikasjon og leverandørspesifikasjon. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifikasjonen på et tidligere tidspunkt enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifikasjonen.

Oppstilling av bevilgningsrapporten

Virksomhet: 4R - Regjeringsadvokaten

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2020

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2020	Merutgift (-) og mindreutgift
0024	Driftsutgifter	01		A,B	111 066 000	106 066 665	4 999 335
0024	Spesielle driftsutgifter	21		A,B	15 003 000	10 881 877	4 121 123
0471	Statens erstatningsansvar	71		B	0	29 397 407	
1633	Nettoordning mva i staten	01			0	4 447 351	
<i>Sum utgiftsført</i>					126 069 000	150 793 300	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2020	Merinntekt og mindreinntekt(-)	
5309	Tilfeldige inntekter, ymse	29		0	118 529		
5700	Folketrygden - arbeidsgiveravgif	72		0	10 711 883		
<i>Sum inntektsført</i>					0	10 830 412	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet

139 962 888

Kapitalkontoer

60045501	Norges Bank KK /innbetalinger				908 967	
60045502	Norges Bank KK/utbetalinger				-140 987 774	
700024	Endring i mellomværende med statskassen				115 919	
<i>Sum rapportert</i>					0	

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

		31.12.2020	31.12.2019	Endring
700024	Mellomværende med statskassen	-3 435 694	-3 551 613	115 919

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler).

Se note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for nærmere forklaring.

Note A – Forklaring av samlet tildeling av utgifter

Virksomhet: 4R - Regjeringsadvokaten

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
002401	2 593 000	108 473 000	111 066 000
002421	603 000	14 400 000	15 003 000
302401		19 600 000	19 600 000

Note B – Forklaring til brukte fullmakt

Virksomhet: 4R - Regjeringsadvokaten

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindre utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Fullmakt til å overskride bevilgning med overtid, reisetid og timelønn for november 2020*	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp **	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
002401		4 999 335		4 999 335					4 999 335	5 423 650	4 999 335
002421		4 121 123	-2 520 158	1 600 965					1 600 965	720 000	720 000

*Denne kolonnen er kun aktuell for virksomheter som er lønnskunde av DFØ og som er berørt av omleggingen av utbetalingsløsningen i DFØ. DFØ har i 2020 endret utbetalingsløsningen for overtid, reisetid og timelønn. Dette medfører at virksomheter som er lønnskunder av DFØ for regnskapsåret 2020 vil utbetale overtid for 13 måneder (november og desember 2019 og januar til november 2020). Berørte virksomheter har fått fullmakt til å overskride bevilgning i 2020 tilsvarende engangseffekten knyttet til omlegging av utbetalingsløsningen i DFØ.

**Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler*

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter
302401	-19 600 000	16 039 160	-3 560 840

* Denne delen skal kun fylles ut og presenteres av virksomheter som har avgitt belastningsfullmakter på inntektskapitler.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)

Regjeringsadvokaten har for 2020 avgitt belastningsfullmakt til Domstolsadministrasjonen for prosessutgifter (gebyrer, utgifter til vitner/sakkyndige o.l.) i alle typer saker der Regjeringsadvokaten eller denne engasjerte advokater prosederer saker for staten da utgiftene på denne posten er regelstyrte. Avgitt fullmakt er på kr 2 800 000,-.

Regjeringsadvokaten har for 2020 avgitt belastningsfullmakt til Skatteetaten/Statens innkrevingssentral, Divisjon innkreving for statens tilkjente omkostninger ved dom eller kjennelse i alle typer saker der Regjeringsadvokaten eller denne engasjerte advokater har prosedert saker for staten og vunnet. Regjeringsadvokaten har ikke fullmakt til å disponere inntektene.

Belastningsfullmakt (utgiftsført av oss):

Regjeringsadvokaten har belastningsfullmakt på kap 0471 post71 som gitt i tildelingsbrev for 2020 gitt av Statsministerens kontor.

Mulig overførbart beløp:

Regjeringsadvokaten har for 2020 hatt overføring av ubrukte midler fra 2018, som oppført i note A. Årets regnskap viser ett mindreforbruk på post 01 og post 21 under Regjeringsadvokatens kapittel og det er søkt om overføring av ubrukte midler som ligger innenfor 5% av årets bevilgning. Embetet hadde ikke merutgifter som følge av omleggingen av utbetalingsløsningen i DFØ, og har derfor ikke sum oppgitt i kolonnen "Fullmakt til å overskride bevilgning med overtid, reisetid og timelønn for november 2020".

Oppstilling av artskontorrapporteringen

Virksomhet: 4R - Regjeringsadvokaten

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2020

	Note	2020	2019
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	0	0
Andre inntekter	1	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>		0	0
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	86 949 103	79 988 694
Andre utbetalinger til drift	3	57 800 355	51 908 523
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		144 749 457	131 897 217
Netto rapporterte driftsutgifter		144 749 457	131 897 217
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	1 594 324	1 157 305
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	2 168	13 975
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		1 596 492	1 171 280
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		1 596 492	1 171 280
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	18 529	432 748
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		18 529	432 748
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		100 000	96 100
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		10 711 883	9 861 178
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		4 447 351	5 324 144
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-6 364 532	-4 633 134
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		139 962 888	128 002 615
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2020	2019
Fordringer		104 801	202 948
Kontanter		0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank		0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-3 535 083	-3 743 846
Skyldige offentlige avgifter		-5 412	0
Annen gjeld		0	-10 715
Sum mellomværende med statskassen	8	-3 435 694	-3 551 613

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov.

Vedlegg

1. Note 1 – Innbetalinger
2. Note 2 – Lønn
3. Note 3 – Andre driftsutgifter
4. Note 4 – Finans
5. Note 5 – Utbetalinger
6. Note 6 – Innkrevingsvirksomhet
7. Note 7 – Tilskuddsforvaltning
8. Note 8 – Sammenheng statskassen

Note 1 – Innbetalinger

Virksomhet 4R - Regjeringsadvokaten

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
<i>Sum innbetalinger fra gebyrer</i>	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
<i>Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
<i>Sum salgs- og leieinnbetalinger</i>	0	0
<i>Andre innbetalinger</i>		
<i>Sum andre innbetalinger</i>	0	0
Sum innbetalinger fra drift	0	0

Note 2 – Lønn

Virksomhet: 4R - Regjeringsadvokaten

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2020	31.12.2019
Lønn	68 773 771	64 318 126
Arbeidsgiveravgift	10 711 883	9 861 178
Pensjonsutgifter*	7 642 632	7 322 003
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-795 356	-2 137 114
Andre ytelser	616 174	624 500
Sum utbetalinger til lønn	86 949 103	79 988 694
Antall utførte årsverk:	74,77	66,29

* Nærmere om pensjonskostnader

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2020 er 14 prosent. Premiesatsen for 2019 var 12 prosent.

Nærmere om antall utførte årsverk:

Antallet er hentet ut av SAP med rapporten YHR_AARSVERK for 2020 ihht kundenotat vedrørende årsegningsrapportene for regnskapsåret 2020.

Note 3 – Andre driftsutgifter

Virksomhet: 4R - Regjeringsadvokaten

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2020	31.12.2019
Husleie	9 340 707	8 944 649
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	165 960	1 611 596
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	2 004 882	2 038 075
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	139 369	279 533
Mindre utstyrsanskaffelser	682 781	1 821 994
Leie av maskiner, inventar og lignende	1 268 320	1 099 147
Kjøp av konsulenttenester	470 736	1 131 750
Kjøp av andre fremmede tenester	10 870 460	10 507 661
Reiser og diett	1 308 775	2 356 191
Øvrige driftsutgifter	31 548 365	22 117 929
Sum andre utbetalinger til drift	57 800 355	51 908 523

Note 4 – Finans

Virksomhet: 4R - Regjeringsadvokaten

Note 4 Finansiinntekter og finansutgifter

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Innbetaling av finansiinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansiinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansiinntekter	0	0

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	2 168	13 975
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	2 168	13 975

Note 5 – Investeringer

Virksomhet: 4R - Regjeringsadvokaten

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	1 594 324	1 157 305
Sum utbetaling til investeringer	1 594 324	1 157 305

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Note 6 – innkrevingsvirksomhet

Virksomhet: 4R - Regjeringsadvokaten

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2020	31.12.2019
Tilfeldige og andre inntekter	18 529	432 748
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	18 529	432 748

Note 7 – Tilskuddsforvaltning

Virksomhet: 4R - Regjeringsadvokaten

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2020	31.12.2019
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0

Note 8 – Sammenheng statskassen

Virksomhet: 4R - Regjeringsadvokaten

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2020	31.12.2020	Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	104 801	104 801	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	104 801	104 801	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-3 688 498	0	-3 688 498
Skyldig skattetrekk	-3 535 083	-3 535 083	0
Skyldige offentlige avgifter	-5 412	-5 412	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	-7 228 993	-3 540 495	-3 688 498
Sum	-7 124 192	-3 435 694	-3 688 498

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balansført egenkapital i selskapet	Balansført verdi i regnskap*
<i>Aksjer</i>						
Balansført verdi 31.12.2020						0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balansført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Ved utfylling av note 8, del B skal tall fra selskapets siste avlagte årsregnskap benyttes. Det vil forekomme at selskap som virksomheten har eierandeler i ikke har offentliggjort sitt årsresultat før virksomhetens frist for oversendelse av årsrapport med tilhørende årsregnskap (så snart det foreligger og innen 15. mars). Ved utfylling av noten kan dere benytte tall fra selskapets årsregnskap for året før. Om det ikke benyttes regnskapstall fra siste år bør dette opplyses om i noten.

REGJERINGSADVOKATEN

Org. nr.: 974761378

Riksrevisjonens beretning

Til Regjeringsadvokaten

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Regjeringsadvokatens årsregnskap for 2020. Årsregnskapet består av ledelseskomentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2020.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 139 962 888 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Regjeringsadvokatens årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2020 og kapitalposter pr 31. desember 2020, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 2000–2899). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 (INTOSAI¹ etikkregler), og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative

¹ International Organization of Supreme Audit Institutions

regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen. Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten

Vi kommuniserer med ledelsen, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 27.05.2021

Etter fullmakt

Tora Struve Jarlsby
ekspedisjonssjef

Lars Christian Møller
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt